

An aerial photograph of a harbor area. In the foreground, a large white ferry with a red deck is docked at a long pier. To the left, a fountain sprays water into the air. The harbor is surrounded by buildings, including a large industrial-style building with a grey roof. In the background, there are residential houses and a forested hillside under a clear sky.

Byutviklingsmidler til mindre byområder

Faggruppesamling Osloregionen 02.09.2021

Terje Pettersen

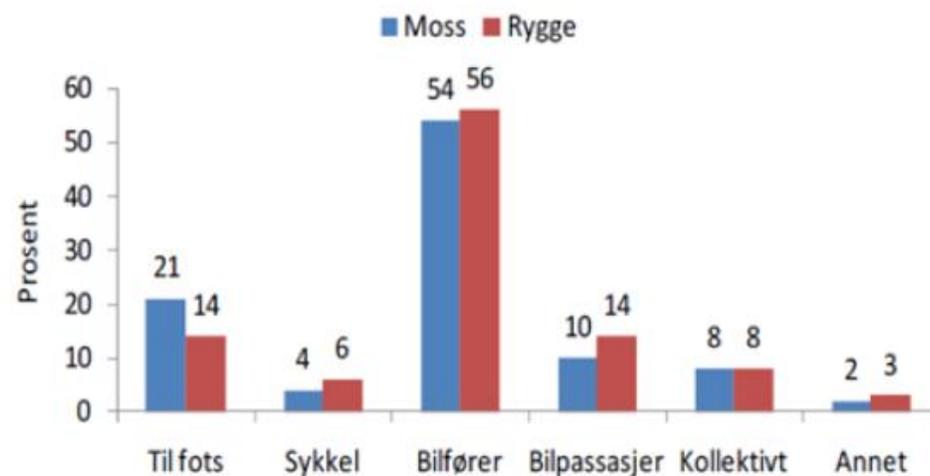
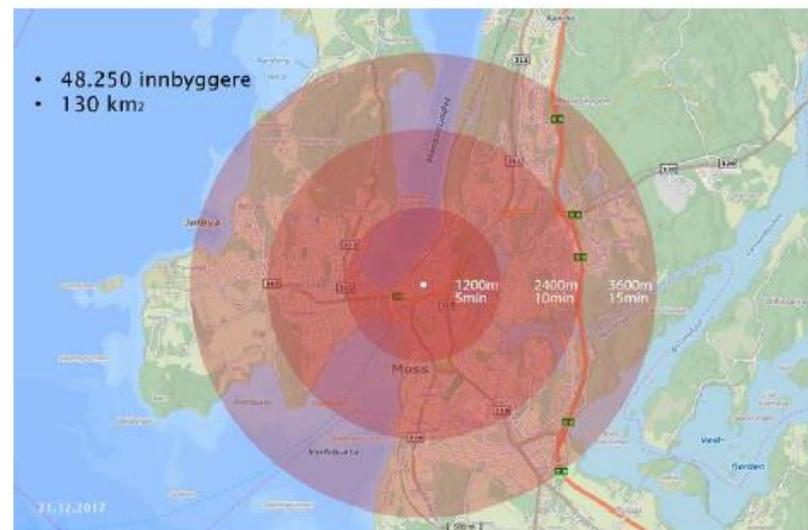
Rådgiver by- og næringsutvikling

Moss kommune

Trafikksituasjonen i Moss

Utfordringene er:

- Dårlig framkommelighet i rushtrafikken (morgen og ettermiddag).
- Stor andel privatbilisme – skaper kø på rv19.
- Store mangler i sykkelveinettet i sentrale deler av Moss.
- Bussene står i samme kø som privatbilene.
- **Mere tilrettelegging**

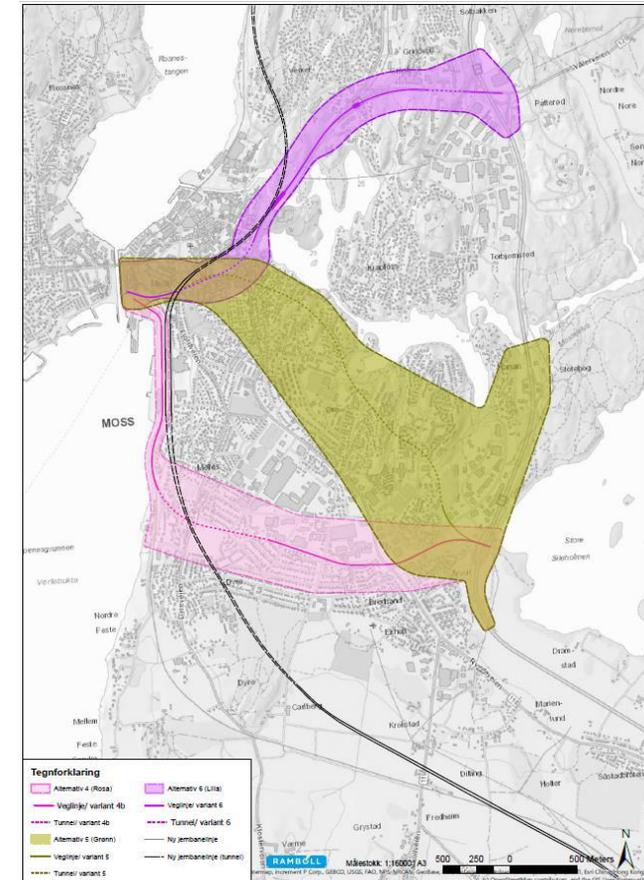

Store nasjonale samferdselsprosjekter

Ny dobbeltsporet jernbane

Ny Rv 19

Ny jernbane ferdig i 2026

Bred politisk enighet om Rv 19

Aftenposten

Søndag 1. november 2020
 Omtryk 860
 av Christian Schibye
 000

Denne veien har trafikk som en motorvei. Den går midt i byen.

Dra to Moss! I 25 år er det jobbet for å fjerne trafikken tvers gjennom byen. Her er det rushtid flere ganger i timen fra morgen til kveld.

Nyheter - side 4-5

Mannlige velgere vil ha Trump i fire år til

Problemet for den sittende presidenten er at han ikke har det samme draget på kvinnelige velgere.

Nyheter - side 6-8
 kronikk - side 18-19

Kjøkkentilbud av Store ga spritøre

En friske Agderminister på kjøkkentilbudet på Ag-løder Jonas Gaer Store fyrte opp sosiale medier.

Nyheter - side 9

4 Nyheter

Aftenposten
 Søndag 1. november 2020

Sveinung Berg Brentzrad

I 25 år har de jobbet for å fjerne veien tvers gjennom byen. En dystre beskjed fra Veivesenet fikk en sjelden samling politikere på bena.

En øvig rekke av låter smagte seg saklig gjennom salen. Så strå de stikk. Og fyrte på seg igjen. Det var midt på dagen, men Moss er det rushtid fra fire til åtte ganger i timen fra morgen til kveld.

Åkatt rushtid oppstår når de ulike fargene fra Busse Plassen kommer og sluker eller tømmer seg for bilene. Rundkjøringen er av høyeste status her, og det betyr at trafikken fra Julegata, bare på øst bro, det 52.000 bilene.

I praksis møtes store mengder tungtrafikk fra Sverige og fra Vestlandet, og trosser seg fra Oslo, Lille og Østlandet som har byttet i Vestfold eller på Serlandet i rundkjøringen.

En Osloforutsetning stang, noe den er flere hundre ganger i året, blir pågitt en ekstra stor.

All trafikktid må krysser rundkjøringen for å komme ut av Moss.

Et det vanskelig å se for seg hvor mye trafikk dette er?

«På 80, på den andre siden av byen, kjører 52.000 biler forbi på motorveien i løpet av en dag.

På tuffveien gjennom Moss er det 26.000.

Fra bogenstrøg til forutvise rett ved tilkøvet til gjennom Moss legger stiller og tuffveien. Her har 17 politikkere still seg opp med ryggen mot trafikken. De representerer samtlige partier i bystyret i Viken fylke og på Østlandet, kun på Stortinget.

Ordfører Hans Torildsen (Ap) lyser blott skjer for et skritt frem. Her står igjennom for kravet om å gjøre noe med veien.

«Det er vår tur nå, sier han.

Problemet er at Veivesenet mener noe annet.

Tollrud er den fjerde stillerens som kjemper for å bli kvitt motortrafikken gjennom Moss. Tage Pettersen (D) var ordfører for denne. Nå står han på Stortinget.

«Det har gått to tre skritt frem og to tilbake gjennom 25 år. Det var en seier da veien kom med i Nasjonal transportplan i 2007. Ny finansiering ble gitt, og det ble gjort en del arbeid for å gjøre noe med veien.

«Det er vår tur nå, sier han.

Problemet er at Veivesenet mener noe annet.

Tollrud er den fjerde stillerens som kjemper for å bli kvitt motortrafikken gjennom Moss. Tage Pettersen (D) var ordfører for denne. Nå står han på Stortinget.

Dette er veien som selv MDG vil bygge

FAKTA

Nasjonal transportplan

Nasjonal transportplan (NTP) holder ordan på hvilke vei, jernbane, og- og luftfartsprosjekt, regjering og storting ønsker å realisere, på kort og lang sikt. Den er ikke bindende.

Planen går nå over 12 år. Men hvert fjerde år setter regjering og storting fosen i bakken og planer justerte.

Det er prosjektene i de første årene av en ny Nasjonal transportplan.

FAKTA

Nasjonal transportplan

Nasjonal transportplan (NTP) holder ordan på hvilke vei, jernbane, og- og luftfartsprosjekt, regjering og storting ønsker å realisere, på kort og lang sikt. Den er ikke bindende.

Planen går nå over 12 år. Men hvert fjerde år setter regjering og storting fosen i bakken og planer justerte.

Det er prosjektene i de første årene av en ny Nasjonal transportplan.

FAKTA

Nasjonal transportplan

Nasjonal transportplan (NTP) holder ordan på hvilke vei, jernbane, og- og luftfartsprosjekt, regjering og storting ønsker å realisere, på kort og lang sikt. Den er ikke bindende.

Planen går nå over 12 år. Men hvert fjerde år setter regjering og storting fosen i bakken og planer justerte.

Det er prosjektene i de første årene av en ny Nasjonal transportplan.

FAKTA

Nasjonal transportplan

Nasjonal transportplan (NTP) holder ordan på hvilke vei, jernbane, og- og luftfartsprosjekt, regjering og storting ønsker å realisere, på kort og lang sikt. Den er ikke bindende.

Planen går nå over 12 år. Men hvert fjerde år setter regjering og storting fosen i bakken og planer justerte.

Det er prosjektene i de første årene av en ny Nasjonal transportplan.

FAKTA

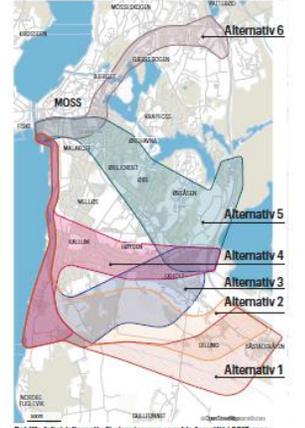
Nasjonal transportplan

Nasjonal transportplan (NTP) holder ordan på hvilke vei, jernbane, og- og luftfartsprosjekt, regjering og storting ønsker å realisere, på kort og lang sikt. Den er ikke bindende.

Planen går nå over 12 år. Men hvert fjerde år setter regjering og storting fosen i bakken og planer justerte.

Det er prosjektene i de første årene av en ny Nasjonal transportplan.

FAKTA

Det lille feltet (alternativ 6) viser traséen som ble foreslått i 2007, men siden skrevet. Veivesenet vil også trykke traséen det blå feltet (alternativ 3) og det orange feltet (alternativ 2). Dermed gjenstår tre mulige traséer. Gjennom det røde feltet (alternativ 1) vil det nye Rv 19 gå gjennom Moss. Planen har vært 5 år i utarbeidelse.

Rv 19 i Nasjonal transportplan

NTP for 2018-2029 gjelder i praksis kun frem til våren 2021. Da jobber planen av regjeringen og Stortinget.

Inntil videre er det foreslått å bruke tilstanden 2019 med 2018 knover på å bygge om Rv 19 gjennom Moss. Planen har vært 5 år i utarbeidelse.

Fleire kamper om ny vei

Regjeringen har søt i ny Nasjonal transportplan i spill. Bare et fåtall av de mange vil- og jernbaneprosjektene som er på gang er nå skissert. En ny plan skal legges frem til stortinget for årets 2022-2023. Mange steder i landet kjemper nå kommuner, fylker og næringsliv for sine prosjekter. Samtidig som lokalbefolkning, natur- og kulturarver kjemper imot ulike forslag. Her er noen eksempler.

Horstfoss på E6 (Os-Stord og Akershus-Østfold) Status: vegen, men ingen og deler av lokalbefolkningen er for. Nyligstinget har innvilget til den foreløpige løsningen. Norges Landbruksforbund, Trygg Trafikk og NAF vil prioritere andre strekninger.

E16 mellom Voss og Bergen Status: utarbeidelse. Lokal er det stor oppslutning om ny vei. Veivesenet mener utbygging blir for dyrt og vil være.

E16/E10 mellom Kviteseid og Kongsvingen To av tre deler av ny vei er bygget. I stedet for å fullføre vil Ny Væst legge ny motorvei et annet sted. Lokalbefolkning på Kviteseid frykter seg gjennom

Nyheter 5

Miljøløftet Moss

Miljøløftet
Moss

~det handler om oss

**Samarbeid om areal- og
transportplanleggingen siden 2014**

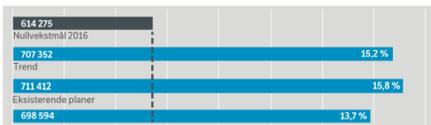
Miljøløftet
Moss

Mål og hensikt med samarbeidet

- Hovedmålet er et langsiktig samarbeid for å utvikle mosseregionen som en attraktiv og konkurransedyktig region på en bærekraftig måte, basert på **virkemidler innen areal- og transport.**
- **Nullvekst** i intern personbiltrafikk er det operasjonelle målet akseptert av partene i avtalen.

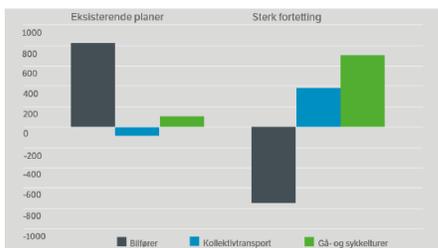

Byutredning for Moss – hvordan må vi planlegge for å redusere bilbruken?

FIGUR 1 Endringer i trafikkarbeidet for arealbruksalternativene i 2030. Stiplet linje viser hva trafikkarbeidet ligger på for å nå nullvekstmålet

- Godt planlagt arealbruk med fortetting gir færre og kortere bilturer, og gjør at flere går over til mer miljøvennlige transportformer som sykkel, gange og kollektivtransport.
- Imidlertid er konsentrert arealbruk alene ikke nok til å nå målet om nullvekst

FIGUR 9 Endring i transportmiddelfordeling sammenlignet med «trend». Antall turer innen analyseområdet

Flere satsinger

Miljøløftet Moss

Forslag til:
MOBILITETSPAKKE FOR GRØNNERE REISER

Det er så mange som kjører bil og det synes jeg er trist for da er det så mange opplevelser man går glipp av. Så jeg synes at folk bør begynne å sykle mer, begynne og gå mer, og det aller viktigste: Nyte naturen!

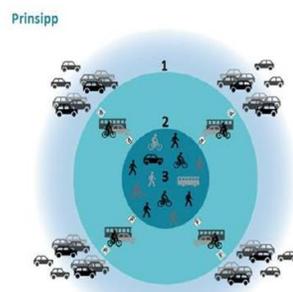
Emilie, 11 år

Parkeringspolitikk som virkemiddel

- strategisk grep/bevisst politikk på hvordan offentlige skal styre sin parkeringspolitikk.

1. etableringen av nye plasser.
2. om hvordan de eksisterende offentlige plassene skal forvaltes.

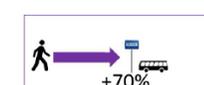

Tilrettelegging for gåing – viktig av flere grunner

1. *Veien til bussholdeplassen* - Registrere snarveier og gjøre veien til bussholdeplassen anvendelig hele året. Reisetiden er fra dør til dør.
2. *Snarveikartlegging*, registrere, rydde, skiltet snarveier til viktige målpunkt
3. *Diverse kampanjer for gange og sykkel* som f.eks merking, ulike kampanjer.
4. *Gåstrategi for Moss* – avklares i kommunal planstrategi

4
Faktor for gangavstand:
Fysisk byrom

Et spleiselag for å få flere over på buss

- Politisk initiativ

Målet:

- Flere til å reise med buss
- Nytt rutetilbud – flere direkte linjer og hyppigere avganger.

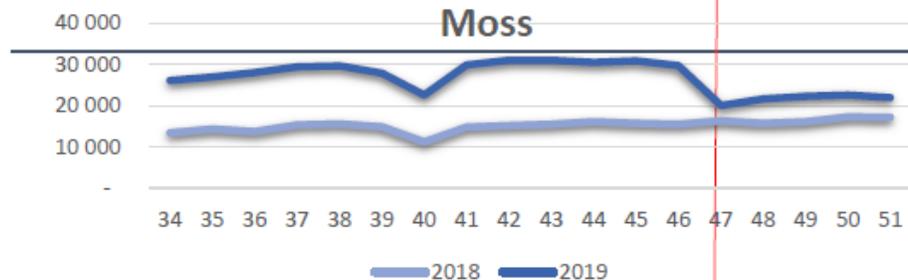
Se hva som skjedde da bussen ble gratis i tre måneder

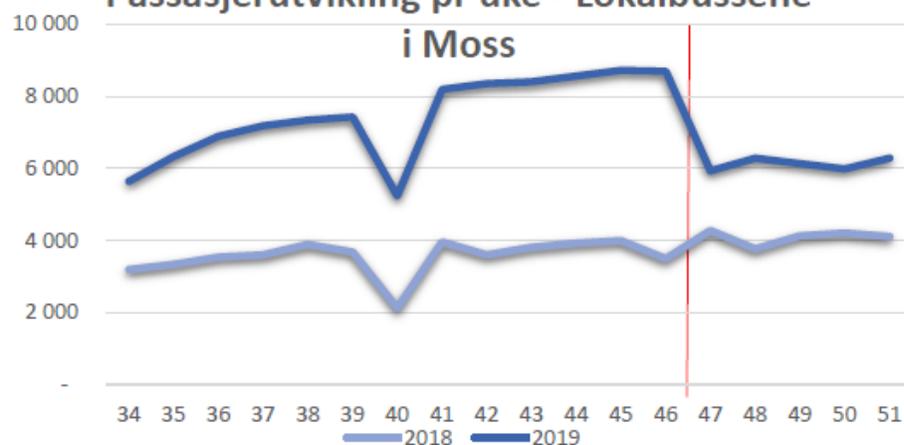
Nesten doubling i antall passasjerer på gratisbussen i Moss. Men snart er det slutt

Passasjerutvikling pr uke - Bybussene i Moss

Passasjerutvikling pr uke - Lokalbussene i Moss

I gratisbuss perioden (uke 34-46)

- 95 % vekst på bybussene (fra 191.709 passasjerer i 2018 til 373.308 i 2019).
- 112 % på lokalbussene (fra 45.716 passasjerer i 2018 til 96.949 i 2019).
- Samlet er det en vekst for by- og lokalbusser på 98 % i perioden (fra 237.425 passasjerer i 2018 til 470.257 i 2019).
- 16 % flere passasjerer på skolebussene.

Etter gratisbuss perioden (uke 47-52)

- Den gode trenden har fortsatt etter at det igjen ble betaling på bussen.
- Veksten er redusert i forhold til gratisbuss perioden, men det er fortsatt en passasjerøkning på 30 % på bybussene, 49 % på lokalbussene og 7 % på skolebussene.
- **Det gir en samlet passasjervekst på 31 % i forhold til samme periode 2018.**

Kommentar

Metro 1 (linje 20) er slått sammen til linje 20 og 23.

Metro 2 (linje 21) er slått sammen til linjene 21, 22 og 24.

Sevicerutene består av linjene 204, 205 (gamle 205+207) og 206.

Linje 200 skal være med, mens øvrige tilbud (201, 202 og 203) ikke er sammenlignbare etter ruteomleggingen.

Fra uke 47 (mandag 18. november) var det igjen betaling på bussene i Moss og Rygge (markert med rødt).

Uke 40 var det høstferie og uke 52 juleferie.

Tiltaksplan – for å bedre framkommeligheten mens vi venter på ny rv.19 (LAT)

- Fysiske tiltak for å bedre framkommeligheten, fokus på miljøvennlige reisevalg
- Holdningskapende tiltak som skal gjøre det enklere å velge miljøvennlig.
- Flere over på sykkel, gange og kollektiv = bedre flyt i trafikken.

Nasjonal transportplan 2022-2033 (NTP)

Meld. St. 20

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Nasjonal transportplan 2022–2033

Regjeringens forslag (19.03.2021):

- «Når regjeringen har tatt stilling til hvilke alternativer som skal vurderes i den videre planprosessen, skal det utarbeides planprogram og kommunedelplan for ny rv. 19 mellom dagens ferjeleie og E6.»

- Regjeringen foreslår oppstart i perioden 2022-2027

Tiltak	Stat 2022–27	Stat 2028–33	Bom 2022–33	TOTALT
Rv. 19 Moss	400	2600	2000	5000

- Regjeringen forutsetter 40% bompenger
Fra intensjonsavtalen ifm. kommunesammenslåingen Moss og Rygge (2016): «En eventuell innkreving av bompenger skal fortrinnsvis skje ved kommunens yttergrenser, med unntak av ordninger knyttet til havn/ferje/E6.»

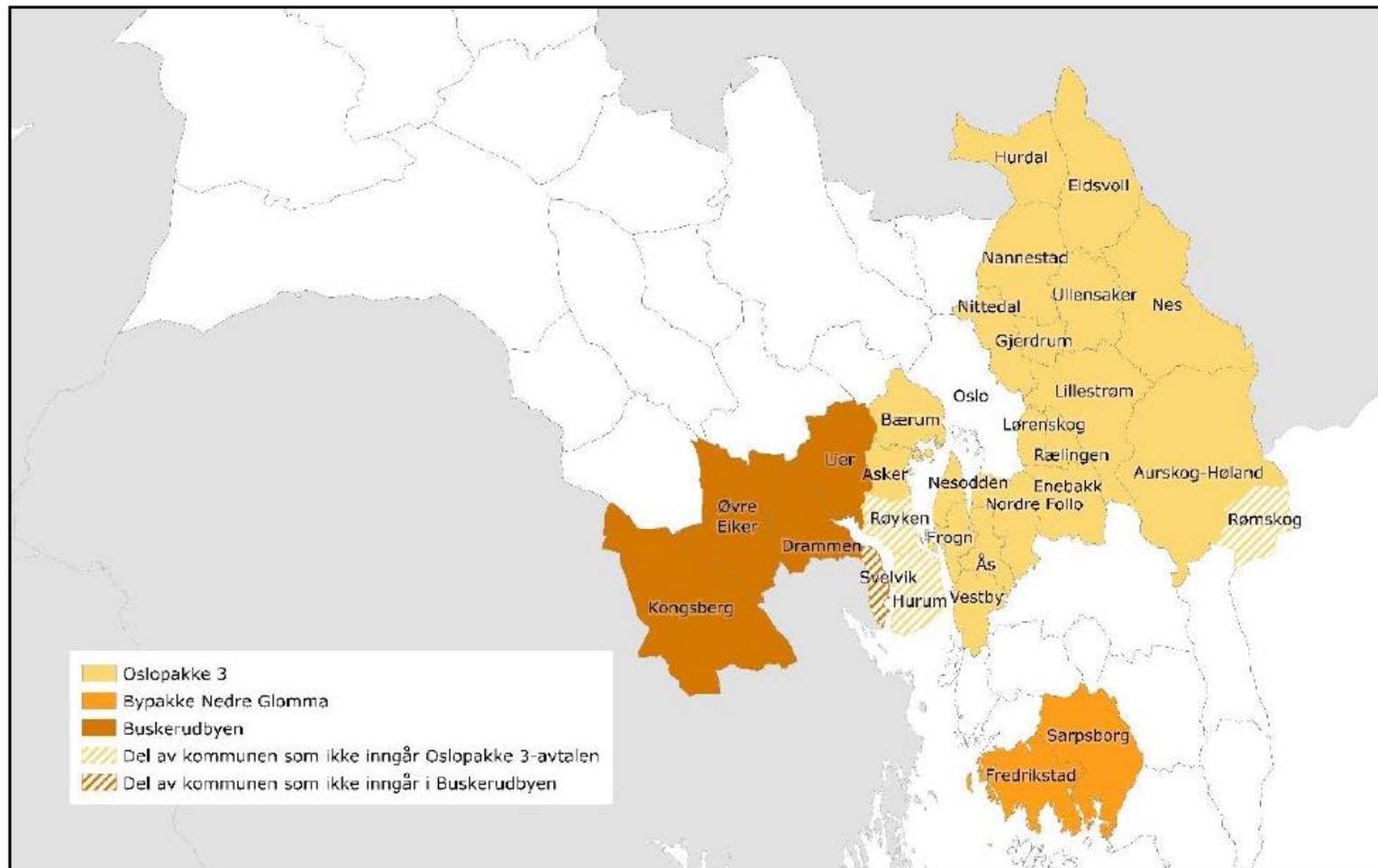
Handlingsprogram samferdsel Viken

Handlingsprogram samferdsel
2022 – 2025

VIKEN FYLKESKOMMUNE

VIKEN 30.06.2021

Kommuner som omfattes av Oslopakke 3, Buskerudbyen og Bypakke Nedre Glomma.

Om virkemidler for de mindre byområdene

9.10 Alternativ finansiering av gang, sykkel- og kollektivtiltak

I de største byene og tettstedene blir større gang- og sykkelvei- og kollektivtiltak finansiert med midler fra bypakken. I byer og tettsteder hvor det ikke er inngått avtale om bypakker er det behov for å vurdere alternativ finansiering som sikrer framkommelighet for gående, syklende og kollektivtransport f.eks. diverse tilskuddsordninger og bidrag fra grunneiere, utbyggere og kommuner.

Flere av de mindre og mellomstore byene i Viken har betydelige trafikkutfordringer, men er uten tilgang til de samme virkemidlene som de største byområdene. I *Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033* er det lagt opp til en ny tilskuddsordning for å styrke satsingen på kollektivtransport, sykkel og gange i fem byområder som ikke er aktuelle for byvekstavtale. Ingen av de fem byområdene er i Viken. Viken fylkeskommune ønsker likevel å delta i byutviklingen i mellomstore og mindre byområder for å nå nullvekstmålet. Det forutsettes at kommunene det gjelder også bidrar i dette arbeidet.

I forbindelse med regionreformen som ble satt i verk fra 1. januar 2020 ble de tidligere tilskuddsordningene over Samferdselsdepartementets budsjett til skredsikring av fylkesveier og bygging av gang- og sykkelveier langs fylkeskommunalt og kommunalt veinett innlemmet i rammetilskuddsordningen. Staten har likevel beholdt enkelte tilskuddsordninger for å påvirke til ønsket handling i kommuner og fylkeskommuner.

Avsluttende betraktninger

- Moss har gjort hjemmeleksa - nullvekstmål ligger til grunn
- Prinsippvedtak om bompenger i gamle Moss kommune
- Sammenhengen mål – virkemidler må adresseres
- I forbindelse med utbyggingen av Rv 19 bør det vurderes om dette skal være en strekningsvis finansiert utbygging eller del av en større bypakke
- Moss står utenfor statlige ordninger for de 9 største / de 5 mellomstore byregionene – må jobbe for å få innpass her
- Viken fylkeskommune holder i HP samferdsel 2022-2025 «døra på gløtt» for samarbeid med mindre byområder som ikke ligger inne i NTP.